

Brussel, 8 maart 2024
(OR. en)

7212/24

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0414(COD)**

**SOC 161
EMPL 90
MI 238
DATAPROTECT 119
CODEC 644**

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	de Raad

nr. vorig doc.:	7126/24
nr. Comdoc.:	14450/21 - COM(2021) 762 final

Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende de verbetering van de arbeidsvoorwaarden bij platformwerk <i>- Bespreking van de definitieve compromistekst met het oog op een akkoord</i>
----------	---

I. INLEIDING

De Commissie heeft op 9 december 2021 haar voorstel voor een richtlijn betreffende de verbetering van de arbeidsvoorwaarden bij platformwerk ingediend. Het voorstel heeft de volgende doelstellingen:

- 1) verbetering van de arbeidsvoorwaarden van platformwerkers door het gemakkelijker te maken hun arbeidsstatus correct te bepalen op basis van een weerlegbaar wettelijk vermoeden (hoofdstuk II);

- 2) verbetering van de bescherming van de persoonsgegevens van platformwerkers door verbetering van de transparantie, de billijkheid en de verantwoordingsplicht bij het gebruik van systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming (hoofdstuk III);
- 3) de transparantie van platformwerk te verbeteren (hoofdstuk IV) en bepaalde rechtsmiddelen en handhavingsmaatregelen in te voeren (hoofdstuk V).

Op grond van de toepasselijke rechtsgrondslagen, te weten artikel 153, lid 2, punt b), VWEU, juncto artikel 153, lid 1, punt b), en artikel 16, lid 2, VWEU, besluit de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, volgens de gewone wetgevingsprocedure.

Onder het Zweedse voorzitterschap heeft de Raad op 7 juni 2023 een algemene oriëntatie bereikt¹ op basis van het werk van het Sloveense en het Franse voorzitterschap na een eerste poging onder het Tsjechische voorzitterschap in december 2022.

Het Europees Parlement stemde op 2 februari 2023 voor het openen van interinstitutionele onderhandelingen².

II. STAND VAN ZAKEN

Over het voorstel zijn acht trialogen gehouden, waarvan de eerste op 11 juli 2023 onder het Spaanse voorzitterschap plaatsvond. Tijdens de zesde trialoog, van 12 en 13 december 2023 hebben de twee wetgevers een voorlopig akkoord over de tekst bereikt³. Dit voorstel kreeg echter niet de nodige steun tijdens de vergadering van het Coreper van 22 december 2023.

Het Belgische voorzitterschap heeft de onderhandelingen over het dossier hervat om tijdens de huidige zittingsperiode tot een akkoord te komen. In de vergadering van het Coreper van 26 januari 2024 kreeg het een herzien mandaat⁴, dat grotendeels was gebaseerd op het in december bereikte voorlopige akkoord en waarbij de bepalingen van hoofdstuk II dicht bij die van de algemene oriëntatie bleven.

¹ Doc. 10107/23.

² A9-0301/2022.

³ Doc. 16187/23 + ADD 1+2.

⁴ Doc. 5816/24 + COR 1.

Het Parlement liet het voorzitterschap tijdens de zevende trialoog, van 30 januari, weten dat op basis hiervan geen overeenstemming kon worden bereikt. Na moeilijke onderhandelingen hebben de onderhandelingssteams van beide wetgevers tijdens de achtste trialoog, van 8 februari 2024, overeenstemming bereikt over een nieuwe voorlopige compromistekst. Dit akkoord behelst een alternatieve benadering van het wettelijk vermoeden, waarbij het aan de lidstaten wordt overgelaten om eventueel nadere bepalingen voor de invoering van een daadwerkelijk wettelijk vermoeden in hun nationale wetgeving vast te stellen. De voornaamste elementen van dit tweede voorlopige akkoord worden hieronder in deel III uiteengezet.

In zijn vergaderingen van 16 februari en 8 maart 2024 bereikte het Coreper echter geen meerderheid – zij het met een zeer kleine marge – voor het voorlopige akkoord. Het voorzitterschap legt de kwestie derhalve voor op ministerieel niveau, ter bespreking met het oog op een akkoord.

III. VOORNAAMSTE ELEMENTEN VAN HET VOORLOPIGE AKKOORD VAN 8 FEBRUARI 2024

De tekst van het voorlopige akkoord van 8 februari staat in addendum 1 bij deze nota. In de onderstaande toelichting wordt naar dat addendum verwezen.

Hoofdstuk I – Algemene bepalingen

Hoofdstuk I is in hoge mate in overeenstemming met de geest van de algemene oriëntatie gebleven. Het voorzitterschap heeft er tijdens de onderhandelingen voor kunnen zorgen dat heel hoofdstuk I, en met name artikel 3 betreffende tussenpersonen, ongewijzigd is gebleven ten opzichte van het herziene Raadsmandaat van 26 januari.

In het desbetreffende hoofdstuk wordt specifiek bepaald dat, om te voorkomen dat de bepalingen van de richtlijn worden omzeild door gebruikmaking van tussenpersonen, de lidstaten verplicht zijn ervoor te zorgen dat wanneer een digitaal arbeidsplatform gebruikmaakt van tussenpersonen, personen die platformwerk verrichten en een contractuele verhouding hebben met een tussenpersoon, hetzelfde beschermingsniveau genieten als personen die een rechtstreekse contractuele verhouding hebben met een digitaal arbeidsplatform (artikel 3). Daartoe zijn zij verplicht om passende mechanismen in te stellen, waaronder, in voorkomend geval, regelingen van hoofdelijke en gezamenlijke aansprakelijkheid.

Hoofdstuk II – Arbeidsstatus

In hoofdstuk II over de arbeidsstatus zijn de grootste wijzigingen ten opzichte van de algemene oriëntatie aangebracht. Na de weigering van het Parlement om de onderhandelingen voort te zetten op basis van het herziene mandaat van 26 januari, moest er een andere benadering van het wettelijk vermoeden worden uitgedacht om een akkoord mogelijk te maken. Deze benadering, waarop het voorlopige akkoord van 8 februari is gebaseerd, berust op de verplichting voor de lidstaten om een doeltreffend weerlegbaar wettelijk vermoeden van een arbeidsverhouding in te voeren in plaats van een gedetailleerde uiteenzetting van het mechanisme van het wettelijk vermoeden (artikel 5, leden 1 en 2).

De lidstaten zijn derhalve verantwoordelijk voor het vaststellen van de nadere bepalingen betreffende van het wettelijk vermoeden. Dit betekent dat de lidstaten discretionaire bevoegdheid krijgen om het mechanisme van het wettelijk vermoeden nader in te vullen. De lidstaten zullen dan dus ook moeten bepalen wanneer er sprake is van voldoende feiten die op zeggenschap en leiding wijzen om het wettelijk vermoeden in werking te doen treden.

Binnen dit kader behouden de lidstaten een resultaatsverplichting, wat betekent dat het wettelijk vermoeden *doeltreffend* moet zijn op een manier dat personen die platformwerk verrichten, er procedureel profijt van ondervinden. Het begrip doeltreffendheid is uitgewerkt in overweging (32), waarin wordt gesteld dat het wettelijk vermoeden het enerzijds voor de persoon die platformwerk verricht, daadwerkelijk gemakkelijk moet maken om er profijt van te hebben, en dat de ermee gepaard gaande vereisten anderzijds niet omslachtig mogen zijn en verlichting moeten brengen bij de moeilijkheden die platformwerkers ondervinden om bewijs te leveren van het bestaan van een arbeidsverhouding.

De definitieve beslissing over de juiste arbeidsstatus blijft een zaak van het nationale recht, zoals dat daarin is omschreven, en in in de lidstaten geldende collectieve overeenkomsten of praktijken, waarbij de rechtspraak van het Hof van Justitie in aanmerking wordt genomen.

Net als in de algemene oriëntatie bepalen de regels inzake weerlegging dat indien het digitale arbeidsplatform het wettelijk vermoeden weerlegt, de last van het bewijs dat de contractuele verhouding in kwestie geen arbeidsverhouding is, zoals omschreven in de lidstaten, op het digitale arbeidsplatform rust.

In overeenstemming met de algemene oriëntatie is de regel dat het wettelijk vermoeden van toepassing moet zijn op alle relevante administratieve of gerechtelijke procedures waarin de juiste vaststelling van de arbeidsstatus van de persoon die platformwerk verricht in het geding is, gehandhaafd naast de uitzonderingsbepaling voor procedures op het gebied van belastingen, strafzaken en sociale zekerheid (artikel 5, lid 3).

De bevoegde nationale autoriteiten zijn verplicht om op te treden indien een persoon die platformwerk verricht, volgens hen mogelijk onjuist is gekwalificeerd. Zij beschikken evenwel over een beoordelingsmarge bij de keuze van de maatregel die zij zullen nemen (artikel 5, lid 5). De bevoegde nationale autoriteiten zouden daarom passende maatregelen *of* procedures kunnen inleiden.

Evenzo zijn de autoriteiten in de lidstaten verantwoordelijk voor het nemen van besluiten om, *indien dat passend is*, controles en inspecties uit te voeren indien het bestaan van de arbeidsstatus van een persoon die platformwerk verricht, door een bevoegde nationale autoriteit is vastgesteld. Dit stemt overeen met het herziene mandaat van 26 januari en verschaft de bevoegde nationale autoriteiten een aanzienlijke discretionaire bevoegdheid.

Hoofdstuk III – Algoritmisch beheer

Het hoofdstuk over algoritmisch beheer blijft ongewijzigd ten opzichte van het herziene mandaat van 26 januari. Het bevat de nodige waarborgen ter bescherming van personen die platformwerk verrichten tegen de risico's in verband met het gebruik van systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, punten 8) en 9). Deze waarborgen bestaan met name uit:

- Het verbod op verwerking van bepaalde soorten gegevens, bijvoorbeeld persoonsgegevens over de emotionele en psychologische toestand van een persoon die platformwerk verricht, of voor bepaalde specifieke doeleinden, bijvoorbeeld verwerking van biometrische gegevens voor identificatiedoeleinden, of verwerking van persoonsgegevens om de uitoefening van de grondrechten te voorspellen (artikel 7);
- meer transparantie over systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming voor personen die platformwerk verrichten en hun vertegenwoordigers (artikel 9);
- menselijk toezicht op systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming, onder meer door middel van een tweejaarlijkse evaluatie en door specifiek gekwalificeerd personeel dat bevoegd is om geautomatiseerde besluiten terzijde te schuiven en dat bijzondere bescherming geniet (artikel 10);
- besluiten om de contractuele verhouding of de account van een persoon die platformwerk verricht, te beperken, op te schorten of af te sluiten, of besluiten met vergelijkbare nadelige gevolgen mogen alleen door mensen worden genomen (artikel 10, lid 5).
- Het recht op menselijke evaluatie van besluiten die zijn genomen door systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming, met inbegrip van het recht om contact op te nemen met een menselijke contactpersoon en een schriftelijke motivering te ontvangen (artikel 11);
- de verplichting om het risico van systemen voor geautomatiseerde monitoring of besluitvorming voor de veiligheid en gezondheid van platformwerkers te evalueren (artikel 12);

Hoofdstuk IV – Transparantie inzake platformwerk

Het hoofdstuk over transparantie inzake platformwerk blijft ongewijzigd ten opzichte van het herziene mandaat van 26 januari. Het verplicht digitale arbeidsplatformen om door platformwerkers verricht werk aan te melden (artikel 16) en bevat de bepaling dat bepaalde soorten informatie over personen die platformwerk verrichten ter beschikking moeten worden gesteld aan bevoegde autoriteiten en vertegenwoordigers van personen die platformwerk verrichten (artikel 17).

Hoofdstuk V – Rechtsmiddelen en rechtshandhaving

Dit hoofdstuk voorziet met name in het recht op verhaal voor personen die platformwerk verrichten (artikel 18), de mogelijkheid voor vertegenwoordigers om een procedure in te leiden om de rechten uit hoofde van de richtlijn af te dwingen (artikel 19), het opzetten van een specifiek en beschermd communicatiekanaal voor personen die platformwerk verrichten (artikel 20), de mogelijkheid voor nationale rechtbanken om het digitale arbeidsplatform te gelasten bewijsmateriaal dat relevant is voor een procedure vrij te geven (artikel 21) en doeltreffende, afschrikkende en evenredige sancties die van toepassing zijn op inbreuken op nationale bepalingen die zijn vastgesteld op grond van bepalingen van de richtlijn (artikel 24).

De enige wijziging in dit hoofdstuk ten opzichte van het herziene mandaat van 26 januari was de toevoeging van een nieuw lid 3 aan artikel 24. Deze bepaling voorziet in de samenwerking tussen de bevoegde nationale autoriteiten van verschillende lidstaten, met de steun van de Europese Commissie, door relevante informatie en beste praktijken uit te wisselen over de toepassing van het wettelijk vermoeden.

Hoofdstuk VI – Slotbepalingen

Ten opzichte van het herziene mandaat van 26 januari werden in dit hoofdstuk slechts kleine wijzigingen aangebracht.

IV. CONCLUSIE

Het voorzitterschap is van oordeel dat het voorlopige akkoord in addendum I bij deze nota een solide en evenwichtig regelgevingskader voor platformwerk biedt.

Het biedt enerzijds een sterke bescherming voor personen die platformwerk verrichten tegen de classificatie als schijnzelfstandige; pakt voor het eerst in het Unierecht de uitdagingen in verband met het gebruik van systemen voor geautomatiseerde monitoring en besluitvorming aan; zorgt voor transparantie en regelt het gebruik van deze systemen, maakt platformwerk ook in grensoverschrijdende situaties transparant en voorziet in een sterke rol voor de vertegenwoordigers van personen die platformwerk verrichten.

Anderzijds voorziet het in een duidelijk regelgevingskader dat helpt de wetgeving van de lidstaten aan te passen, wat digitale arbeidsplatformen de nodige rechtszekerheid biedt om hun duurzame groei te waarborgen.

Tegelijkertijd is het voorlopige akkoord van 8 februari in overeenstemming met de algemene oriëntatie en komt het grotendeels overeen met het herziene mandaat dat het Comité van permanente vertegenwoordigers op 26 januari 2024 heeft verleend.

Het voorzitterschap roept de ministers op het pad te effenen voor dit baanbrekende stuk wetgeving, dat veel van de risico's in verband met de digitale revolutie op de werkplek op voorbeeldige wijze aanpakt, en de inwerkingtreding ervan niet verder uit te stellen.

De Raad wordt verzocht:

- overeenstemming te bereiken over de definitieve compromistekst (addendum 1 bij deze nota), en
 - het voorzitterschap op te dragen de voorzitter van de Commissie EMPL van het Europees Parlement een brief te sturen waarin wordt bevestigd dat, indien het Europees Parlement zijn standpunt in eerste lezing overeenkomstig artikel 294, lid 3, VWEU vaststelt in precies dezelfde vorm als de compromistekst in de bijlage bij deze nota (na bijwerking door de juristen-linguïsten van beide instellingen), de Raad overeenkomstig artikel 294, lid 4, VWEU het standpunt van het Europees Parlement zal goedkeuren en de handeling zal worden vastgesteld in de formulering die overeenstemt met het standpunt van het Europees Parlement.
-